

Иван Станев

ЧАСТИТЕ НА НОЩТА В ЦЯЛОТО НА ДЕНЯ

/Увод към един режисьорски план/

Отдавна беше настъпило времето да се плати дан на високия стил. "Частите на нощта" е текст, създаден напук, който самоотвержено се наема да изкачи един етаж, трудно достижим за постмодерното светоусещане и писане; етаж, защитен от разяждащата страст към повсеместна иронизация, нагло експлицитно цитиране и самоцелно чоплещ патиниран и нарцистичен душевен анализ. Този текст без свян се наема да говори за неща, за които вече сякаш е почти невъзпитано да се говори причастно; които отдавна се третират само отчуждено и в повечето случаи цитатно, т.е. в кавички. Кавичките са станали темата на говорене, а в тях съдържащото се присъства само за цвят - това е общата нагласа, отчуждения дух на времето. "Частите на нощта" обявяват кръстоносен поход на кавичките, раздробяват на парчета рамката, за да творят платно. Това е безскрупулно самодоверие, изразяващо се в стих /Хайнер Мюлер, Иван Станев/, но изплезило език на декаданса. Тук няма нито един явен цитат - почти героично постижение в жанра днес. Разбира се, вътре подмолно се дочуват отгласи /но никога на повърхността/ от христоматийни творби на Шекспир, Марлоу, Калдерон, Гьоте, но те никога не пробиват тъканта и не звучат по-силно, отколкото го позволява добрия стар "класически" тон. Със завидна стръв този текст обговаря нещата, за които според пророците на съвременността трябва просто да се мълчи. Той не третира абсурда, отчуждението, социалната проблематика, а смело остава при една ренесансова тема, или по-точно издърпва нея към себе си, гледа в нея съвременно, причастно и сериозно. "Частите на нощта" копаят в парцела на съня. Те с интерес си играят със сънищата, които ни

"спохождат, когато се измъкнем от брeнната обвивка". Едно момиче спи и сънува живота на своя принц. Един мъж живее живота си, за да разбере, че неговото будувaне е всъщност сън – сън на едно момиче. Темата изглежда позната: "Животът е сън", "Бурята", "Леонс и Лена"...редицата тук е дълга, а всъщност – безкрайна. Пространствата преливат едно в друго. Реалността на съня е огледална: Принцът оглежда същността си в Притежателя /Черния владетел/, Пазителят оглежда своята в Принца и всеки е друг, никой не е себе си. Когато вадим меч срещу противник се оказва, че го вадим срещу себе си. Когато друг умира, умира половината от теб. Всичко е неуравновесено като в сън на младо момиче. Моето лице е маската на друг; моята сила е моята слабост. Когато ранявам другия ранявам себе си: игра на пространства, в която черните дупки са повече от твърдата земя. История, разказана от луд; история, разказана от шут; история, сънувана от влюбена. Самото момиче сънува себе си как спи и с това се разтoява между спящата красавица, Фаустовата Гретхен и Шехерезада. Става автор и персонаж, а не произнася нито една дума – в пиесата тя е персона мута. Принцът произнася своите откровения, мислейки, че тя спи и няма да го чуе, а всъщност тя диктува неговите откровения, бидейки и единствения им спящ слушател. Само в нощта на съня, където няма цяло, а само части са възможни успоредно и синхронно протичащите монолози на Принца и Пазителя. Това не е говорене а'парт, не е похват в стила на Молиер, а слети в света на един сън откровения, които звучат едновременно, но обитават различни пространства и затова не се чуват.

Не отсъства и "несведущия" мотор на действието – Гада-телката. Тя пък сънува в аванс съня на момичето, вижда образи от него, в състояние е да предрече "смяната на власт със власт". Тя хем знае всичко, хем нищо не знае. Може да владее положението

но се противи да го владее. В този смисъл тя е контрапункт на Просперо, контрапункт на вещиците от "Макбет". Прилича по-скоро на Пития, на сибилата от Куми, която пророкува, но е същински непричастна към пророчеството. Тя е само негов инструмент, пасивен медиатор. И накрая ловката сестра, която снове между пространствата и се стреми да закрепи излизащото от релси положение. Сякаш спящото момиче от някаква несъзнавана ревност към сестрата на любимия я наказва в съня си с мъката да вижда как ситуацията се измъква от контрола ѝ като пясък през пръсти.

Пиесата е ~~вече~~ благодатна в оставеното за театрална игра междуредово поле, предполагащата атлетични движения в пространството нарочна фрагментарност. Тя е отворена за интерпретации и не се старае да заклеши актьора в себе си, но едновременно изисква от него голямо усилие. Тя не изземва в себе си идеята за решение, а е отправена към търсене на оригинално такова. Тук няма да помогнат лесните отчуждаващи хватки и дистанцираното пребиваване в образа, а ще се иска пълнокръвно впускане в играта, истинно потъване в подвижните пясъци на съня, чиито измамни части се събират в цяло едва при събуждането и написването им - през деня. Пиесата съдържа и доста голям спектър от игрови тоналности - от свръхпоетични монолози до буйно действени сцени на екзорсизъм. Те предполагат раздвижено пространство с различни нива в дълбочина и височина. ~~Важно е да се подчертае, че пиесата е написана в един стил, който е характерен за българския театър от 1980-те години.~~

За реализирането на този проект ще бъде необходима голяма сценична кутия с минимална дълбочина от твърдия портал до твърдото дъно 15 метра, като публиката ще бъде разположена на авансцената. Проектът предполага използването на относително сложно осветление и кинетични елементи в сценографията.